

**Tranquebar Initiativets
Skriftserie**

Skole og uddannelse i Tranquebars fiskersamfund

JULIE BØNNELYCKE

Nr. 6, 2009

Tranquebar Initiativets Skriftserie, nr. 6, 2009

© Nationalmuseet og Julie Bønnelycke 2009

Artiklen er skrevet i tilknytning til et praktikophold i Tranquebar i foråret 2007 i forbindelse med Tranquebar Initiativets deltagelse i Galathea3 støttet af Bikubenfonden og under ledelse af forskningsleder, prof. Esther Fihl. Praktikken var led i museumschef Keld Grinder-Hansens delprojekt "Kolonial skoletradition i Tranquebar". Tak til Skolemuseet for deres støtte.

Udgivet af

Nationalmuseets Tranquebar Initiativ
Etnografisk Samling
Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 København K

Ansvarshavende redaktør

Esther Fihl, professor, dr.phil.

Medredaktør

Ulf Johansson Dahre, overinspektør, dr.

Redaktionsassistent

Stine Simonsen Puri, cand.scient.anth.

Layout

Simon Rastén & Mads Westberg

Distribution

Elektronisk form:
<http://www.tranquebar.info>

ISBN

978-87-7602-104-7 (PDF)

Galathea3

P39

Forsideillustration

Skolepige, Tranquebar (Foto Julie Bønnelycke)

English abstract

School life and education in Tranquebar

The article is based on a short field-work in Tranquebar in February-March 2007, which focused on the strategies, hopes and changes regarding education amongst the fishermen in the village where there are many schools but no facilities for taking a higher education.

During the last few generations, there has been a general change in the attitude regarding the use value of an education – where earlier it was expected and desired that the sons and daughters undertook the profession and work of their family through generations, now it is desired that the children of both sexes abandon the old division of labour, where the sons went fishing and the daughters took care of the household and fish vending. With the hopes that getting an education will provide more financial security than the chancy, wearing and ever fluctuating fishing, many families are trying to save up to afford the often costly college or university education for their children. There are some obstacles to be overcome; financial, social and structural, in order to achieve their goal: To get at least one son or daughter educated and able to hold a position with enough social status and income to benefit the entire family.

These strategies imply the need to change the short-sighted economic system of their community, a shift in the perception of the position and capacities attributed to their caste and the will to make sacrifices – for instance to sacrifice the education of the eldest son in order to make possible the education of others, as it is taken for granted that the individual must give up personal interests for the common good of the kin. But even though education is considered solely advantageous by the fishermen, there are also proofs of conflicts and frustrations caused by the changes that accompany a raise in the general level of education.

Tranquebar Initiativet

Siden missionærene Ziegenbalg og Plütschau i 1707 grundlagde de første skoler i Tranquebar, har byen været kendt som en "skoleby". På trods af landsbyens ringe størrelse er der adskillige skoler i Tranquebar og opland, og dette præger tydeligt bybilledet. Men hvor uddannelse tidligere har været forbeholdt de mere privilegerede, mens flertallet blandt de lavere kaster, som landsbyens meget synlige fiskerkaste, højest fik et par års skolegang, er der i løbet af de seneste par generationer sket en forøgelse af andelen af børn, der færdiggør grundskolen. Mange er nu villige til at opgive at oplære børnene i de traditionelle kastebeskæftigelser og forlade det hidtidige mønster for arbejdsdeling og kønsroller for at lade både drenge og piger gå i skole og fortsætte på en videregående uddannelse. Det er for mange et stort sats, socialt og økonomisk, at sætte alle familiens ressourcer ind på at skaffe børnene den omkostningsfulde uddannelse, men forhåbningerne er, at indsatsen vil betale sig i form af forøget social og økonomisk kapital til de familier, der har uddannede børn. Der er imidlertid mange forhindringer, der skal overkommes, og mange modstridende kræfter på spil i landsbyens netværk af aktører.

Tranquebar Initiativets Skriftserie

NATIONALMUSEET

Skole og uddannelse i Tranquebars fiskersamfund

JULIE BØNNELYCKE

Stud.mag. i europæisk etnologi ved Københavns Universitet. Har deltaget i Nationalmuseets Tranquebar Initiativ som forskningspraktikant ved Dansk Skolemuseum med et pilotprojekt om skole og uddannelse i Tranquebar.

Tranquebar Initiativets Skriftserie, nr. 6, 2009

Tranquebar – en skoleby

På Sydindiens østkyst, i delstaten Tamilnadu, ligger en lille by med det tamilske navn *Tharangambadi*. Da danskerne kom dertil og gjorde den til dansk koloni i 1620 blev navnet til Tranquebar. Siden de første skoler blev grundlagt af missionærer under kolonistyret, har Tranquebar udmærket sig ved en ret høj koncentration af skoler i området. Barfodede skolebørn med forskellige varianter af skoleuniformer og skoletasker dominerer helt gadebilledet morgen og eftermiddag, når de myldrer til og fra skole under smil og latter. Når man går gennem den gamle, danske hovedgade, Kongensgade i dagtimerne, genlyder de mange kolonitidsbygninger af lyden af børnestemmer, der reciterer vers, alfabeter, tabeller og andre remser i højlydt kor.

De fleste af skolebørnene kommer fra områdets mange familier af lavere kaste; fiskere, håndværkere, ejere af smålandbrug, småhandlende m.m. Størstedelen af børnene er meget glade for at gå i skole, og deres familier

Skolebørn på vej hjem ad Kongensgade.

er endnu gladere for, at deres børn har denne mulighed. For i dag taler alle i Tranquebar om, hvor vigtigt det er at komme i skole og få en uddannelse. Det gjorde man ikke i samme grad for bare ganske få år siden.

Denne artikel er resultatet af et kortvarigt antropologisk feltarbejde blandt familier og uddannelsessøgende, primært i Tranquebars fiskersamfund. Feltarbejdet blev udført i januar-marts 2007 og formede sig som et pilotprojekt med fokus på, hvilken rolle uddannelse spiller for fiskerbefolkningen i Tranquebar. Denne baserer i stigende grad sine børns fremtid på en uddannelse og et arbejde, der ikke følger tidligere generationers livsmønstre. Men hvordan finder disse forandringer sted, og hvilke håb og forventninger forbindes de med blandt befolkningen?

Inden for de seneste 20 år er uddannelse generelt blevet mere tilgængelig selv for de lavere kaster (heriblandt fiskerne) i Tranquebar og falder sammen med fiskernes ændrede levestandard og holdninger, og regeringens målsætninger om at komme af med analfabetisme. En transformationsproces er tilsyneladende i gang, hvor nye muligheder åbnes – og gribes. For fiskerbefolkningen betyder det, at man pludselig kan forestille sig en helt ny verden af muligheder, hvor kaste- familie- og kønsroller udfordres, og hvor man kan fremstille og forstå sig selv på nye måder, der medvirker til at ændre omverdenens opfattelse ligeså.

Artiklen vil beskrive, hvorledes denne nye situation har betydet store ændringer i det samfund fiskerne lever i, og i det mønster den sociale organisering antager. Af og til sker der sammenstød mellem på den ene side de centrale rammer for den enkeltes tilværelse og muligheder og på den anden side nye impulser og nye fordringer, som medføres af den ændrede uddannelsessituation og den nye kontakt med uddannelsessystemets institutioner. Jeg skal i det følgende komme ind på nogle af de aspekter, der berøres af, forandres af eller vanskeliggør denne proces, blandt andet de økonomiske vilkår for fiskerne, familielivet og kønnenes roller. Herunder hvilke forhold der hersker i skolerne, og hvordan familiens uddannelseshistorie hænger sammen med de nye muligheder. Hvilke mentalitetsændringer der finder sted, når man træder ind i et nyt miljø gennem uddannelsen, og hvordan disse mødes eller støder sammen med den baggrund man kommer fra. Og hvordan uddannelse måske kan blive en vej til at forandre fiskernes sociale position, der i århundreder har været determineret af et kastesystem, der har placeret dem nær bunden af samfundet. Jeg skal forsøge at illustrere, hvordan forandringerne kan ses på flere niveauer – både på individ-niveau og i familieenheden, samt hvordan de kan spores i landsbyens institutioner og organisationer.

Uddannelsesområdet i vækst

Uddannelsesområdet har i de seneste årtier været i rivende udvikling i delstaten *Tamil Nadu* ligesom i resten af Indien. Antallet af børn og unge, der går i skole, er steget væsentligt indenfor en enkelt generation. I 1981 var andelen af folk der kunne læse i Tamil Nadu på 54,4 %. I 2001 var den andel steget til 73,5 %. Det er blandt delstatsregeringens målsætninger for uddannelsesområdet at sikre 8 års obligatorisk, gratis skolegang til alle, uanset køn og kaste inden 2010 (Census of India, se også Tamilnadu State Governments hjemmeside <http://tn.gov.in/>).

I Tranquebar er der et mærkbart stemningsskifte blandt befolkningen angående holdningen til uddannelse. Der ses en tydelig forskel fra forældrenes og bedsteforældrenes generation til i dag: Under samme tag bor ofte tre generationer, hvoraf den ældste oftest er analfabeter, den mellemste har almindeligvis højt gennemgået ganske få års skolegang, mens den yngste generation typisk er i gang med grundskolen. Naturligvis er der variationer fra familie til familie, men der er dog en tydelig tendens til, at børnene i dag kommer i skole – og bliver der længe nok til i det mindste at erhverve basale færdigheder indenfor læsning, skrivning, regning m.v. Men mange har ambitioner at komme endnu længere i uddannelsessystemet.

De ældre generationer fortæller, at man i deres ungdom meget ofte ingen interesse havde i uddannelse. Ens erhvervsmuligheder, sociale og økonomiske situation var i høj grad forud givne af kastetilhørsforholdet. At fødes ind i fiskerkasten betød, at man pr. definition var fisker og aldrig ville blive andet, og det var der ikke nødvendigvis noget galt med, så hvorfor ulejlig sig med en omkostningsfuld og tidskrævende uddannelse?

50 years ago, so many people were uneducated. Now people are getting aware of the many reasons to get an education... The parents are uneducated, but have the goal for their children to get educated, so that their future will be bright. (Ung, ugift kvinde af fiskerkasten)

For fiskerbefolkningen i Tranquebar finder forandringerne angående uddannelse og fremtidsmuligheder især sted blandt den yngre del af befolkningen. Mange af hverdagslivets aktiviteter er i en fase af tilpasning til denne nye situation. F.eks. er det, som understreget af Esther Fihl (Fihl 1981) vanskeligt samtidig med skolegang for drenge også at deltage aktivt i fiskeriet og derved blive oplært til at blive en god fisker, og konsekvenserne på langt sigt er stadig uvisse med hensyn til alternative fremtidige erhvervsmuligheder for disse drenge. Der

lader til at herske bred enighed blandt fiskerne om, at den ændrede situation betyder nye og bedre fremtidsmuligheder, ikke kun for børnene, men for hver enkelt familie. Uddannelse bliver set som vejen til en bedre situation, økonomisk og socialt, hvilket – set i lyset af kastesystemets hidtidige determination af de sociale gruppers muligheder – er nærmest revolutionerende for den enkeltes fremtidsperspektiver. Der åbnes nye muligheder for andre beskæftigelsesformer og levemåder, og uddannelse menes at kunne bane vejen hertil.

Mange af Tranquebars fiskere, både ældre og yngre, ønsker ikke længere at ernære sig ved fiskeriet. Efter tsunamien i 2004 taler mange om, at det er blevet for usikkert, man er mere og mere utilfreds med den økonomiske situation, der kan svinge meget alt efter sæson. Risikoen er for stor og arbejdet for hårdt, og der er for ringe fremtidsmuligheder i fiskeriet, siger mange.

It's very hard work, and difficult, too. We don't have time to get enough sleep. Just imagine – can you do the job early in the morning, can you get up in the morning at 4 and go to the sea? And even sometimes, we stay more than 2-3 days at sea. And for 3 days we cannot sleep on the boat. So it's very hard work. That's why I don't want my children to go fishing. At the beginning my father worked every day, every week, and we did not have any money to start any other business, to change our profession. That is why I also took this profession. (Ung, ugift mand af fiskerkasten, arbejder som fisker. Oversat fra tamilsk)

Fiskere på glasfiberbåde.

Den fremvoksende middelklasse i Indien

I bogen *Changing India – Bourgeois Revolution on the subcontinent* beskriver Robert Stern (2003), hvordan en middelklasse er vokset frem i Indien gennem landbefolkningens tilflytning til byen, uddannelse og ansættelse i byerhverv:

In contemporary India there has been an enormous growth in the number and variety of urban occupations and their accessibility to villagers. This is the consequence of developments (...): industrialization and urbanization, the development and transport facilities and services ,[and] the growth of education (...) (Stern 2003: 39).

Disse landsbyboeres uddannelse og migration til byen udgør grundlaget for den borgerlige revolution, som Stern ser som drivkraft for omfattende forandringer i Indiens samfund. Det skaber en ”dannelse” af en ny middelklasse fra befolkningsgrupper der ofte kommer fra de rurale områders jordejende familier, der gennem den politiske, demokratiske udvikling, og kapitalismens fremvækst har fået mulighed for at opstige socialt.

My middle classes (...) are those groups whose families and incomes are derived from employment in the educated professions, including politics, higher salaried positions in modern commerce and industry and family-farm based commercial agriculture (Stern 1993:129).

Ifølge Stern er sket en dannelse af en *New Man*; en moderne, uddannet person, som finder arbejde i de kapitalistiske virksomheder og bringer nye perspektiver ind i hverdagslivet i forhold til familie, uddannelse, kønsroller, forbrug, identifikation o.m.a. (Stern 2003:41). I disse miljøer, som i høj grad skabes gennem det stigende antal, der universitetsuddannes, vinder økonomisk klasses tilhørsforhold frem overfor kaste. De kastedefinerede begrænsninger for, hvem der kan beskæftige sig med hvad, er ikke længere opretholdt i samme grad, og renheds- og afsondringsforskrifterne træder mere og mere ud af kraft i det daglige arbejde, hvor kaster blandes og interagerer i en grad, der ikke fandt sted i det ”gamle”, rurale miljø (Stern 2003:65-68).

Stern beskriver, hvordan optagelse i den akademisk uddannede elite under det britiske kolonistyre primært var for en privilegeret, angliciseret overklasse, men siden er akademisk uddannelse og de højere lønnede jobs blevet tilgængelige længere nede i det indiske samfunds hierarki. Hvor Stern beskæftiger sig især med denne landejende middelklasse der allerede har fået en fod indenfor i den borgerlige verden og medvirker til det indiske samfunds forandring, sættes her i stedet fokus på beboerne i Tranquebars fiskerbydel, som er en gruppe fra

et lavere befolkningslag, der ikke er medregnet i Sterns analyser, men som kan anskues som bankende på døren til dette miljø.

Da brugen af kastebetegnelser og kastebaseret inddeling og diskrimination fordømmes af regeringen, har man officielt inddelt befolkningsgrupperne i sociale kategorier baseret på en samlet betragtning af deres sociale, uddannelsesmæssige og økonomiske status i samfundet. Fiskerne betegnes af regeringen som en *Most Backward Class* (MBC), et begreb der dækker over en social gruppe med et meget lavt uddannelsesniveau, og falder på nationalt plan ind under kategorien *Other Backward Classes* (OBC). Disse definitioner har stor betydning i forhold til uddannelse. Der er nemlig særlige kvoter afsat til de videregående uddannelser, stipendier og hostelpladser til unge fra disse grupper. Således er 50 % af uddannelsespladserne i Tamil Nadu reserveret til *Backward Classes* (20 % tilfalder gruppen af MBC og de såkaldte *Denotified Communities*), og 27 % af de offentlige stillinger i delstaten er ligeledes reserveret gruppe af BC/MBC/DC (se bl.a. <http://www.tn.gov.in/rti/proactive/bcmbc/handbook-bcmbc.pdf>). Disse reservationer i forhold til uddannelse og den offentlige stillingsstruktur er en vej for fiskerbefolkningen til at hæve deres sociale og økonomiske position i et miljø, hvor det lave kastetilhørsforhold ikke behøver være så stor en hæmsko. Der er imidlertid visse forudsætninger og forhindringerne for denne proces specifikt i Tranquebar der her sættes fokus på, hvoraf jeg skal komme ind på nogle af disse i de følgende afsnit.

Familien og individet – fællesskabets primat

I Tranquebars fiskersamfund er den enkeltes liv i høj grad et kollektivt og socialt anliggende. Landsbyens organisering er baseret på familieenheden, der udgør den grundlæggende ramme for den enkelte persons tilværelse. Slægtskabsbåndene er ofte stærke, og familieenhed og slægt er det centrale omdrejningspunkt for indtjening, økonomisk udveksling og støtte, sociale roller, ægteskab, riter, m.m. Den enkeltes opførsel afspejler og falder tilbage på hele slægtens status og anseelse.

Som Stern beskriver det, er udvidede familier idealet, men ikke altid realiteten (Stern 2003: 35-55). I Tranquebar ses det ofte, at familieenheden består af ægtefæller og deres ugifte børn, typisk et eller flere aldrende familiemedlemmer, ugifte eller i enkestand, og evt. gifte sønner med disses koner og børn. Over denne model findes mange variationer. Arv og bosættelse sker primært patrilineært; dvs. sønner bliver hos og arver fra fædre, døtre overgår til ægtefællens families husholdning, og pigernes familie yder medgift (se også Fihl 1981).

Det overvejende indtryk fra mit feltarbejde er, at der blandt såvel unge som gamle er en udbredt konsensus om, at individet primært er underlagt slægtens interesser og sociale placering i samfundet. Dette kommer til udtryk i motiver og målsætninger for børnenes uddannelse. Det er karakteristisk, at individets lyst og interesse ikke lader til at være faktorer, der lægges vægt på, når det kommer til børnenes skolegang.

Familierne nævner oftest strategiske begrundelser (angående opfattet status, lønforhold og ansættelsesmuligheder forbundet med uddannelsen) frem for passion eller lyst/interesse når adspurgt om valget af barnets uddannelse. Børnenes formuleringer af drømme og forventninger er et ekko af de voksnes ambitioner på barnets og slægtens vegne hvilket oplagt kan tolkes som udtryk for nogle dybereliggende stærke magtrelationer mellem generationer, hvor forældregenerationen konkret har kontrol over børn og unges adfærd og meninger. En bedre økonomisk situation og et højstatusjob kan løfte hele familiens, endog kastens sociale placering.

Derfor er ambitionerne for børnenes uddannelse ofte høje, og orienterer sig i retning af de fag, der er mest statusgivende og med størst økonomisk udbytte: naturvidenskab, medicin, ingeniørstudier, m.v. Ofte bliver barnets evner og potentialer mere eller mindre ladet ude af betragtning. Uddannelsen ses som noget, der skal gennemføres, ikke bare for barnets egen fremtid, men først og fremmest for at komme hele familien til gode, og det er hele familiens interesse og opgave at sørge for børnenes uddannelse.

My income is a family income, it is not separately for me. Now I give my brother my salary. I'm even ready to mortgage this house for his education.
(Ugift ung mand, af fiskerkasten. Oversat fra tamilsk)

Mange voksne nævner hvordan familiens ønskers primat skabte en indre konflikt, idet uddannelsesforløbet ofte var præget af manglende personlig lyst eller interesse, mens slægtens forventninger udøvede et – af og til meget håndgribeligt – pres til at gennemføre. Denne konflikt nævnes hyppigt som en tungtvejende årsag til frafald for den voksne og ældre generation, som ofte udtrykte umiddelbar glæde som ung ved at slippe for skolegangen, men retrospektiv fortrydelse ved at finde sine og familiens fremtidsmuligheder reducerede pga. manglende fuldført uddannelse - en fejltagelse man ikke ønsker at tillade den yngre generation at gentage. Derfor ses kontrol og disciplin som nøgleord i bestræbelserne på at sikre den yngre generations uddannelse.

Tre generationer af kvinder. Den yngste får en uddannelse

Skolesystemet i Tamilnadu

Skolerne i Tamil Nadu er opdelt i *Elementary School* (1.-8.klasse, opdelt i *primary* og *middle school*), *Secondary School* (9-10.klasse) og *Higher Secondary* (11-12. klasse), hvor sidstnævnte er adgangsgivende til college/universitet. Ofte har man *primary schools* for sig, mens de øvrige klasser er samlet i øvrige skoler, om end det langt fra er alle steder, det er muligt at tage 11-12.

Der er i alt 8 skoler eller uddannelsesinstitutioner i Tranquebar, hvoraf den tamilske lutheranske kirke (TELC - *Tamil Evangelical Lutheran Church*) driver *Plutschau Primary School* (1.-5. klasse for begge køn), TELC drengeskole (6.-10. klasse), og et TELC lærerseminar for mænd. Det katolske kloster *St. Teresa* driver *St. John's Primary School* (1.-5. klasse for begge køn), *St. Teresa pigeskole* (6.-12.klasse) og *St. Teresa lærerseminar* for kvinder. Desuden er der *Hope Foundation Matriculation School*, en underskole for begge køn med ambitioner om

at udvide med et klassetrin årligt. Endeligt er der en muslimsk underskole for begge køn (1.-3-klasse), med blot en enkelt lærer. Lidt uden for Tranquebar ligger endnu et par skoler, hvoraf den største er *Sentamil Vidhyasala Middle School* i *Erukatancheri*.

Alle disse skoler er private eller management skoler. Sidstnævnte er ligesom de offentlige skoler drevet af statstilskud, men har en selvstændig privat ledelse, der ansætter lærerne. Til begge typer skoler kommer varierende statstilskud, men skolerne drives primært på baggrund af private bidrag og fondsmidler. I modsætning til statsskolerne er der ofte ved disse private og management skoler en eller flere former for *fees*, gebyrer at betale for skolegang, ofte voksende fra årgang til årgang. Det kan være alt fra direkte indskrivningsgebyrer til materialer, uniformer, buskørsel o.m.a. Selvom nogle af skolerne profilerer sig med gratis skolegang (intet undervisningsgebyr), findes der ofte udgifter i en eller anden form alligevel. Om ikke andet så til lektiehjælp, som ofte er en god del af børnenes arbejdsdag efter skoletid. Visse NGO'er tilbyder også lektiehjælp til de dårligere stillede elever.

Tranquebars uddannelsesinstitutioner går ikke højere end til og med 12. klasse. Når det kommer til uddannelsesinstitutionerne herover, stiger omkostningerne undertiden så voldsomt, at det kan være nødvendigt med en opsparring på flere hundredetusinde *rupees*. Det kan være at, hvis man ønsker en uddannelse ved en af de mere prestigeomgærdede institutioner, på de specialiserende studiegrene, eller hvis karaktererne ikke rækker, så kan man blive nødt til at betale sig til en studieplads. Korte og mellemlange uddannelser, som vi kender dem i Danmark, findes stort set ikke i området, og de få uddannelser, der findes af denne type, er ofte i privat regi.

Ligesom for grundskolerne findes der statsfinansierede, private eller delvist statsfinansierede colleges, og der er ligesom med skolerne ofte en forestilling om højere kvalitet og mere status på de private institutioner. Mange i Tranquebar nævner, at det økonomiske aspekt ofte er en meget stor forhindring for at gennemføre en uddannelse:

The costs make it very difficult for village people to study. But the rich people can easily go studying, becoming engineers, doctors and so on. The village people don't get that easily. Few years ago, very few people were interested in studying. Because they didn't earn enough, so the children had to help their parents earning money. They had to go fishing, work in the fields and so on. (Ung, gift mand af fiskerfamilie, med videregående uddannelse)

Uddannelse som økonomisk faktor

Det kræver års struktureret opsparing at blive i stand til at betale omkostningerne ved en uddannelse - hvilket vanskeliggøres af flere faktorer. Som Fihl påpeger (Fihl 2008) er fiskersamfundet præget af en relativt kortsigtet økonomisk orientering. Penge har værdi idet de bliver brugt, ikke opsparet, og det ses ikke positivt at undlade at hjælpe venner og slægtninge i økonomisk nød, hvis man selv har rede penge. Idet fiskeriet er stærkt sæsonbetinget er fiskerfamiliernes tilværelse også præget af store økonomiske fluktuationer, hvor man i perioder med overskud ofte ser en tendens til at bruge pengene frem for at gemme dem til nedgangstider eller spare op. Langt de færreste er overhovedet i besiddelse af en bankkonto. Det er således vanskeligt at lægge og holde et husholdningsbudget, der giver plads til en uddannelsesopsparing.

Det er ofte kvinderne, der må administrere husholdningspengene, og mange klager over mændenes manglende økonomiske forståelse. Det er et hyppigt påpeget problem, at pengene alt for ofte bliver drukket op af ægtemændene.

My husband earns a lot of money. This money he doesn't spend on his children's education. He spends them on himself and on drinking. My salary goes to keeping the house and the household, and for the children's education. Sometimes we will fight. (Udearbejdende mor til to, oversat fra tamilsk)

For mange står valget mellem en uddannelsesopsparing til børnene, og andre poster, der er væsentlige for den sociale position og familiens fremtid. Flere mødre fortæller, at de har måttet vælge mellem en uddannelsesopsparing eller medgift til deres døtre. Mange voksne fortæller hvordan de har måttet afbryde deres uddannelse mod alles vilje på grund af økonomiske vanskeligheder, hvor den kortsigtede løsning er at inddrage børnene i familieerhvervet eller andet der hurtigt kan øge husholdningens samlede indtjening. På lang sigt reproducerer eller forstærker det endda den tvivlsomme økonomiske situation, hvilket man udmærket er klar over, men ikke er i stand til at afhjælpe.

Valget om at give sine børn en uddannelse indebærer, at man må bryde familiemønsteret, hvor familiens sønner deltager i fiskeriarbejdet fra de er store drenge, ca. 12 år. Dette medfører, at familien kommer til at mangle den arbejdskraft og ekstra indtjeningsmulighed, sønnerne udgør. For døtrenes vedkommende har de normalt deltaget i det almindelige husarbejde, børnepasning, madlavning, og får således opøvet disse færdigheder og kan samtidig give mødrene frie hænder til eksempelvis at arbejde med tørring af fisk og salg af

En af de huslige pligter. Tørring af chili.

tørrede eller friske fisk på de lokale markeder. Ikke alene er der risikoen for, at børnene kommer til at mangle visse gamle færdigheder, der før blev tillært gennem at følge forældrenes aktiviteter, men der er altså også direkte økonomiske tab og tab af arbejdskraft forbundet med at bekoste en uddannelse.

På kort sigt betyder det et afsavn for hele familien, at sende et barn væk til uddannelse, som kan være svært at overvinde – også for børnene selv. Flere fortæller, hvordan man bevidst må holde børnene på afstand, på et hostel i uddannelsesbyen, for at de ikke skal blive fristede til at blive hjemme og slutte sig til familieerhvervet. Der er ikke altid lige stor motivation for at gennemføre uddannelsen, men forventningerne og forpligtelserne hviler på børnene.

How could we accept if our son wanted to drop out of school? For that reason we are now keeping him at a hostel in a distant place, because if we allow him to be here, in our house, he will have the chance to go to the seashore, and get accustomed with fishing. That's why we are keeping him

at distance. (Husmoder af fiskerkasten, sønnen går på college i en fjern by. Oversat fra tamilsk)

Barnets uddannelse – familiens fælles projekt

Det er således ikke altid dem, der får en uddannelse, der har lyst til det. Omvendt er det ganske ofte heller ikke dem, der ønsker en uddannelse, der har mulighed for at få det. Det er ikke ualmindeligt, at de ældre søskende må opgive deres egen skolegang og uddannelse, så familiens behov er tilgodeset, for at muliggøre at de yngre søskende kan få en uddannelse og en karriere.

If a family has 3 sons in the fisherman community here in *Tharangambadi*, they will take the eldest one out of school, so that his earning can pay to finance the others' education. The first sons have to sacrifice their educations. (Ugift mand af fiskerkasten, 22 år. Oversat fra tamilsk)

Når alle sejl sættes ind på at få et enkelt barn uddannet, er det for hele familiens skyld, og en del af barnets forpligtelse overfor familien er at gennemføre, så man sammen kan høste frugten af de fælles anstrengelser, det har kostet. Tranquebar er fyldt med familier, hvor flere generationer af sønner kan fortælle sådanne historier om, hvordan de har måttet forlade skolen for at hjælpe andre på vej i stedet.

If I sacrificed my education, I could also help my brothers and sister. This way my family could keep them in school. So I accepted... Everybody from the village told me, that I should become a doctor. But I missed the opportunity. So now I have plans to make my brother study medicine. I told him very strongly; 'you must study medicine'. We help him. He's a family member. (Ugift ung mand, ældste søn af en fiskerfamilie, blev taget ud af 8. klasse og arbejder nu fuld tid som fisker på familiens båd. Oversat fra tamilsk)

Som før nævnt dækker Tranquebars uddannelsesinstitutioner grundskole og realskole, samt lærerseminarer. For at opnå en højere uddannelse – og få et efterfølgende job – kan det være nødvendigt at flytte fra Tranquebar ind til en af de større universitetsbyer, f.eks. *Chennai*, *Madurai* eller *Pondicherry*. Forventningen fra familiens side til deres uddannede børn er klar: Det forventes, at familiens søn (eller datter), hvis uddannelse blev muliggjort gennem familiens samlede anstrengelser, lever op til sin familiemæssige forpligtelse og vender hjem for at gengælde deres ofre og tjenester, når vedkommende har fået etableret sig og opnået den forventede gode indtjening. Det forventes, at vedkommende

dernæst muliggør andre familiemedlemmers uddannelse gennem økonomisk støtte, og at forældregenerationen bliver forsørget i deres alderdom – som har været familietraditionen i generationer.

Tendensen i Tranquebar til at sende børn væk for at få bedre jobs er ikke ny, og har stået på i 20-30 år. Der har dog primært været tale om ufaglært migrantarbejde i de større byer i Indien, De Forenede Arabiske Emirater – særligt Dubai – Singapore eller Malaysia. Dette har typisk været udført af familiens mandlige medlemmer, mens forældre, ægtefæller og børn er blevet hjemme og kun har haft sporadisk kontakt med deres søn/mand/far.

I went to Singapore to work for 3 years. Here the agent told me, that if I went, I would get a job as an accountant. But when I came there, I got a spray painting job. The spray painting was inside a tank – diesel tank, fuel tank – and it was very difficult, very hot, very hard. I got 18\$ a day and worked overtime 2 hours a day (...) My father collected the money, using them for my brother's education, and for taking care of the family. My brother studied to become an engineer. He now has a job in Bangalore, in IBM. (Gift mand, sidst i 20'erne, af fiskerfamilie. Fik ikke gennemført en videre uddannelse pga. pengemangel i familien)

My father was working in Malaysia. When I was a child, my father died in Malaysia. Heart attack. That's why we had no money. Later I went to Saudi Arabia to work. It's much too hard work. Our people's agent is no good. Here he says one thing, there he says something else. It is also a problem for the family to be apart for 2 years at a time. That's a very long time. Then I see only photos of my family, I'm homesick, not sleeping. Here is good, here I'm happy. Seeing my children play. That's why we thought our children should have a higher education, so they don't have to go to Saudi Arabia. They will get a good salary in India, because of their good education. (Familiefar med ufaglært arbejde i Saudi-Arabien. Kommer hjem på ferie hver 3. år. Oversat fra tamilsk)

Mange i Tranquebar nærer således håb om, at der med muligheden for en uddannelse til børnene åbnes op for bedre jobmuligheder; specialiserede jobs med højere løn, der ikke behøver indtjenes i udlandet under elendige arbejdsforhold. Nu håber man på i stedet at kunne flytte til den nærmeste storby og etablere en tilværelse uden helt så mange afsavn, og hvor man vil kunne sende bedre pengehjælp hjem til familien.

Skolepiger.

Kvinder og uddannelse

I de tidligere generationer i fiskersamfundet betragtede man det typisk ikke som nødvendigt eller ønskværdigt for kvinderne at få en uddannelse, idet deres erhvervsmuligheder alligevel var begrænsede. Kvindens rolle var, og anses stadig for, primært at være i hjemmet. Forskellen på mænd og kvinders uddannelsesprocent har været enorm i generationer. Især blandt de højere kaster end fiskerkasten ses ofte et ønske om at adskille kønnene, og holde skarp kontrol med døtrenes adfærd. Blandt mange anser man det som ønskværdigt, at kvinden ikke går uden for hjemmets vægge mere end højst nødvendigt; noget der ikke praktiseres nær så vedholdende hos fiskerne i Tranquebar som blandt de højere samfundslag. Fiskerkvinderne har længe nydt en større dispositionsfrihed grundet deres rolle i familiens produktionsvirksomhed (Fihl 1981:39-40).

Kvinder renser fisk til aftensmad.

I umiddelbar nærhed af fiskerkvarteret i Tranquebar ligger den muslimske bydel, hvor kvinderne derimod kun sjældent ses på gaden. De holder sig typisk inde bag forhængen (*purdah*), der markerer grænsen mellem det offentlige liv og den private verden, og bevæger sig kun sjældent ud fra de store murede huse med skyggefulde gårdspladser. I begge grupper fortæller mødre og bedstemødre, hvordan deres uddannelse ansås for ligegyldig, og endte – hvis nogensinde påbegyndt – da de nåede den giftefærdige alder, og måtte tage sig af husholdningen i deres nye hjem.

In the past, women were not allowed to leave the house to get an education. The family only wished to arrange their marriage and settle them in the household. None of my friends have any educations or good jobs. They are like me. (Uddannet muslimsk husmoder, ca. 50 år. Oversat fra tamilsk)

In the village, girls were uneducated. Village girls had no brain. People said: 'Why should ladies go to school? After they get married, they will only see their husband anyway.' (Muslimsk familiefar, 36 år. Arbejder som chauffør i Saudi Arabien. Oversat fra tamilsk)

Fiskesælgerske.

Det synes imidlertid mere og mere almindeligt – både for muslimer og fiskere – at sende både sønner og døtre i skole, og at lade pigerne fortsætte ud over grundskolen. I dag er 84,26 % af Tamil Nadus børn mellem 6-18 år indskrevet i skole, hvor forholdet er 84,66 % drenge, og 83,91 % piger (Tal fra 2007. Kilde: Tamilnadu State Government). I 1981 var 40,4 % af kvinderne i stand til at læse og skrive mod 68 % af mændene. I 2001 var det 64,4 % af kvinderne mod 82,4

af mændene (Kilde: Census of India 2001, fra Tamilnadu State Government). Der er nogle ambitiøse pigeskoler og lærerseminarer i Tranquebar, og flere familier med piger ytrer nu ønske om at lade deres døtre uddanne på lige fod med drengene.

En uddannet hustru?

Stern beskriver, hvordan der er et voksende ønske blandt middelklassens uddannede, moderne mænd om at få en hustru med et tilsvarende uddannelsesniveau, og hvordan kvindernes familier tilsvarende øjner en mulighed for at sikre sig bedre ægteskabsalliancer ved at lade deres døtre uddanne, så de bliver attraktive hustruer for den moderne mand. "Educated daughters ally the household to well-employed, prestigious and usefull in-laws" (Stern 1993:120)

Således beskriver Stern hvordan uddannelse af kvinder udbredes i sammenhæng med mændenes, uden der nødvendigvis er et ønske om at lade kvinderne bruge deres kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Det er muligt, at dette motiv også ligger bag Tranquebar fiskernes ønske om at give døtre en uddannelse, men effekterne er flere end som så. At give en datter en uddannelse betyder også muligheden for, at hun kan bidrage til familiens indtjening med sit lønarbejde, hvilket ellers typisk har været sønnernes rolle. Det betyder også, at det ikke nødvendigvis længere behøver være en katastrofe for en familie kun at få piger, noget som tidligere ofte blot har betydet ekstra munde at mætte og flere udgifter til medgift.

Mange af de unge kvinder blandt Tranquebars fiskerbefolkning har selv ambitioner for deres kommende karriere. Mange ytrer ønske om at få et spændende job og en karriere ved siden af ægteskabet, og de uddannede unge mænd giver udtryk for ikke til at have noget imod dette, men ønsker at give deres hustruer lov til at arbejde efter eget valg. Der er flere yngre mænd som mener, at det er bedst med en ægtefælle med et ligeværdigt uddannelsesniveau, hvilket åbner op for muligheden for, at begge kan komme ud på arbejdsmarkedet. Det er ganske anderledes end forældregenerationens kvinder, som ofte har måttet tilsidesætte personlige drømme ved indgåelse af ægteskabet:

50 years ago, girls didn't go out, didn't have any freedom. My husband's mind is still fixed in this period, he doesn't want women to go to work, and he doesn't like that I have a job.(...) When men study, they get a government job. But when women study, they only end up doing housework, bringing up the children and helping them with their homework. (Midaldrende kvinde, gift med tømrer. Hun opfordrer sin datter til at få en uddannelse og blive

selvforsørgende)

Hvor fiskeriet stadig beskæftiger mange af mændene, kan kvinderne efterhånden finde andre beskæftigelser end at være fiskesælgersker eller hjemmegående. Der er i dag en del kvinder i jobs i Tranquebar; på skolerne og i NGO'erne, men det skal dog bemærkes at mange af dem er fra andre kaster end fiskerkasten. Døtrene af fiskerfamilier taler især om at læse til lærer eller få andre stillinger med en mellemlang uddannelse.

Samtidig er det dog et voksende problem for familier med døtre, at kravet om medgift har vokset sig større de senere år. Familierne i Tranquebar giver udtryk for, at det bliver mere og mere almindeligt at kræve en stor medgift i form af penge, motorcykler og forbrugsgoder ved indgåelse af giftermål.

Kvinder henter vand.

Uddannelse og verdenssyn

Som før nævnt skal familiernes sønner og døtre ofte indlogeres i de større byer for at gå på universitetet eller college. Uddannelsesforløbet kan altså medføre en omplantning fra Tranquebars lidt lukkede verden og landsbymiljø, til en større by, hvor indflydelse og impulser udefra er mere fremtrædende, og andre normer og familiemønstre er på spil.

På mange måder er tilværelsen i Tranquebar ikke oprindeligt præget af moderne forbrugsgoder, medier og teknologiske hjælpemidler, om end udviklingen i den retning går stærkere år for år. Mange familier i Tranquebar har i dag tv, og der findes mønttelefoner på indkøbsgaden. Der er fuld mobildækning i Tranquebar, og flere og flere får mobiltelefon. Stabil elektricitet, indlagt vand, sanitet m.v. er dog et særsyn. Internet er kommet til byen, men biografer, større butikker, brolagte veje, o.m.a. må man til de større byer for at finde. En helt anden kontakt med den omgivende verden er nu mulig, og denne udvidelse af horisonten kan få den enkelte til at føle et voldsomt skel mellem landsbytilværelsens begrænsede verden og den nye bevidsthed om verden.

En ung mand, der har været væk fra Tranquebar i mange år for at tage sin uddannelse og udføre militærtjeneste har eksempelvis siden sin tilbagevenden til landsbyen oplevet et nyt skel mellem sin nyvundne viden om verden, og den traditionelle levevis i Tranquebar. Han tegner et billede af to forskellige verdener og livsindstillinger, der er dårligt kompatible. Han giver udtryk for stor frustration over, at være blevet forandret personligt gennem uddannelsens og verdenserfaringens øjenåbner, men samtidigt at være ude af stand til at viderebringe sine nye tanker og ideer til lokalsamfundet. Ude af stand til at finde et job svarende til sit uddannelsesniveau befinder han sig i et butiksjob på hovedgaden i Tranquebar. Han er et eksempel på, hvordan uddannelse ikke nødvendigvis har rent positive konsekvenser, blandt andet da der er enorm arbejdsløshed blandt college- og universitetsuddannede fra de lavere kaster. At få en uddannelse er ingen garanti for et godt lønnet job eller en social opstigning, og det kan betyde skuffede drømme og forventninger, følelsen af at 'sidde fast' i Tranquebar og føle sig misforstået og fejlplaceret. Ovennævnte unge mand tager klar afstand fra den levevis han oprinder af, men ikke længere føler sig som en del af:

They don't think very far ahead. They think only about fishing and eating.
Our culture is not good this way, you know.

Der bliver blandt andet givet udtryk for et skisma mellem på den ene side de nye

ideer og tænkemåder, der bliver tilført af de nye akademikere, og på den anden side den konservative indstilling og samfundskontrol, som udvises af fiskernes lokale kasteråd, *panchayat*. Dette råd er en meget stærk instans når det kommer til relationerne fiskerne imellem i det lille samfund. Sociale og økonomiske sanktioner, koordinering af fiskernes arbejdsmæssige aktiviteter, distribuering af midler som f.eks. økonomisk støtte fra NGO'erne (som set efter tsunamien i 2004), m.m., foregår alt sammen gennem kasterådet. Det består som regel af samfundets – økonomisk og prestigemæssigt – mest indflydelsesrige mandlige medlemmer. Rådets kontrol over fiskersamfundet er også af moralsk og normativ karakter – at være i unåde hos *panchayat* kan betyde social og økonomisk isolation for familien.

Blandt dem, der har været væk fra landsbysamfundet og oplevet storbyens liv, virker *panchayats* kontrol nu anstødelig og forstokket. De færreste tør åbent konfrontere dette oligarki, men i al hemmelighed udtrykker én sine frustrationer herover:

The way the *panchayat* controls us is not good. If you do any wrong here, you're controlled by *panchayat*. *Panchayat* rules in this village. All people are controlled by them. The educated are also controlled by *panchayat*. So the educated people move away. I'm educated, and I'm also controlled by the *panchayat*. I go to advise the people about their children: 'Please send your child to school, get a high education, get a good job, and don't send them fishing!' They are not listening. They will do it **their** way. Then what can you do? (Mand sidst i 20'erne, med videregående uddannelse)

I stedet for at forsøge at forandre de eksisterende forhold er der mange som vælger at flytte væk, leve i andre miljøer, der er mere kompatible med det nye verdenssyn og de nye ideer, der er kommet ind med uddannelsen og i øvrigt gennem medier. Det er de uddannede der flytter væk permanent, og de tilbageværende er de uuddannede.

There isn't enough proper guidance here. And those that get an education move away from here. They don't live here anymore. That is a problem.
(Ung familiefar af fiskerkasten)

Denne fraflytning forstærkes også af, at det er vanskeligt at finde et levebrød som højere uddannet i selve Tranquebar – der er intet jobmarked til det. Nogle få har fundet jobs som lærere på de lokale skoler, men lader fortrinsvist til at anse det som et midlertidigt ophold der byder på muligheden for at tjene penge og spare sammen til at fortsætte den højere uddannelse. Det ses som et

mellemstop nødvendiggjort af førnævnte økonomiske vanskeligheder i uddannelsesøjemed. Skal man realisere sin karriere og beklæde et embede svarende til ens uddannelse, foregår det langt væk fra Tranquebar.

Skolernes ressourcer i Tranquebar

Om uddannelsessystemet er der blandt Tranquebars fiskerbefolkning bred enighed om, at standarden på landets skoler varierer efter prisniveauet – de dyre privatskoler er langt bedre end de gratis statsskoler eller de billige regeringsstøttede skoler. Mange forældre mener, at adgang til en god (privat) grundskole giver langt bedre forudsætninger for at fortsætte på en videregående uddannelse, hvorimod man kan være dårligt hjulpet med en statsgrundskole. Alle forældre ønsker for deres børn, at de må komme på en god skole, der lærer dem tilstrækkeligt til at kunne få en videregående uddannelse. Især vægtes niveauet for engelskundervisningen højt, idet et solidt kendskab til engelsk anses for at være afgørende for muligheden for karriere.

The difference is that in government school the main language is Tamil. That makes higher education very tough. But studying in English Medium, you get to higher education easier, because in higher education all courses are in English. (...) The families with a bad financial situation send their children to government Primary School. Financially sound families send their children to the English Matriculation Schools. In the government Primary School the education is free. But the level of education is better in the English Matriculation Schools. (Far af fiskerkasten, der sparer sammen, så hans datter kan komme på engelsksproget matriculation school)

Man kan således ikke gå ud fra, at alle grundskoler giver lige gode muligheder for at erhverve de fornødne kundskaber til at fortsætte på universitet eller college. Skolernes ressourcer er ofte knappe, hvilket tydeligt ses på flere af Tranquebars skoler – på St. Teresa skole, som anses for at være en skole af høj standard, er der op til 75 elever pr. klasse. Mange steder bliver skolebøger genbrugt, og der mangler tavler, borde, bænke, lokaler m.m. De pædagogiske metoder og indlæringen tager i høj grad form af recitation i kor og udenadslære, ofte uden andre redskaber end en tavle. Flere steder udgør lærerstuderende eller andre studerende en væsentlig del af personalestyrken. Korporlig afstraffelse og streng disciplin bruges til at sikre koncentration og orden.

Det omtales som et problem, at der ikke er nogen erfaringer at trække på, når de unge skal uddannes. Da de ældre generationers uddannelseserfaring er begrænset, er behovet for uddannelses- og karrierevejledning stort, og mange

Undervisning i fyldte klasselokaler på St. Teresa.

familier fortæller om uddannelsesstrategiske fejldisponeringer grundet manglende kendskab til systemet. Blandt andet kan det være vanskeligt for de illitterære forældre til børn i Tranquebars skoler at vurdere eller følge op på barnets udbytte af undervisningen eller forholde sig kritisk til undervisningens indhold og kvalitet. Mange forældre er uden realistiske forestillinger om, hvad der kræves for at komme ind på, endsige gennemføre de højere uddannelser. Børnene er i høj grad overladt til sig selv, når det kommer til lektielæsning og opfølgning på det lærte, idet der i skolen ikke er mange ressourcer til at tage hånd om det enkelte barns resultater og individuelle behov.

Der efterlyses blandt familier til skolesøgende forbilleder og vejledere, en erfaringsbank at trække på, når de nye generationer skal gennem uddannelses-systemet. Flere frygter, at hvis denne udvikling fortsætter, trækker flere og flere

af de højt kvalificerede måske væk fra landsbyen, for at efterlade de ressource-svage og en mindre kvalificeret styrke af undervisere til at oplære dem.

Most of the parents [In *Tharangambadi*] are uneducated, their child going to school, but the parents are not able to control and help the child. They don't know how their child is doing in school. They don't think about it. So the child really needs some guidance to be able to take a higher education. (Ung familiefar af fiskerkasten med videregående uddannelse)

Undervisning må ofte foregå i skolegården i Erukatancheri.

Samtidig har skolerne ofte også den opgave at måtte tage hånd om mange børns daglige ve og vel, fordi forældrenes ressourcer ikke slår til. For at sikre sig, at børnene får næring nok til at koncentrere sig om indlæringen, må skolerne tilbyde et dagligt gratis måltid. Inspektører og lærere fortæller, at grundlæggende soignering heller ikke altid er på plads hjemmefra, så skolerne må sørge

for elevernes personlige hygiejne og fremtoning, dvs. tage sig af vask af hænder og ansigt, hårbørstning, orden på uniformen osv.

I Tranquebar er bestemte skolars elevgrundlag – såsom TELC Plutschau, den muslimske skole og skolen i Erukatancheri – primært fra de mindrebemidlede befolkningsgrupper, og det er således her der bruges mange ressourcer på at ”agere mor og far for eleverne”, som en inspektør formulerer det. Det er her også almindeligt, at yngre søskende under den skolesøgende alder følger med deres ældre søskende i skole, af mangel på pasningsmuligheder. Der er som følge heraf en del larm og det kan være vanskeligt at gennemføre en koncentreret undervisning.

Det daglige måltid på skolen.

På trods af statslige ambitioner om at sikre uddannelsesmuligheder for alle, ses der derfor en social skævvridning i muligheder og fremtidsudsigter - det er først og fremmest de børn med en bedre økonomisk baggrund, der kan komme i de bedste skoler. Dertil kommer betydningen af at have en familie med tradition for uddannelse. Det er ofte unge med en uddannet familie, der lader til at have de bedste forudsætninger for at klare sig igennem med gode resultater, idet de har et realistisk indblik i og forventninger til, hvad der kræves økonomisk og intellektuelt, samt opbakningen fra deres forældre.

I would say to my father 'Daddy, how do you know so much?' He said to me 'if you study, you will also know how to write'. The people in that area were not educated. They would come to my daddy's house, if they received a letter, and my father would read it out loud. After that he would write the reply letter. He would tell me that I would have to study more, and then I could also write a letter like him.... When I had doubts, I asked my father, and he would clear it. (Ung kvinde, der har taget en bachelorgrad i kemi og skal i gang med sin mastergrad)

Det er således tydeligt, at en social arv videreføres, når det kommer til uddannelse af de nye generationer. De ressourcestærke kommer på de gode skoler, der giver de bedste muligheder for at fortsætte på videregående uddannelser, mens de ressource svage børn af illitterære familier har hårdere kår.

Er der en sammenhæng mellem kaste og uddannelsesmuligheder?

Der er som beskrevet ovenfor ugunstige økonomiske og sociale betingelser, der står i vejen for fiskernes ønsker om mere uddannelse. Der eksisterer en konstant reproduceret strukturel ulighed. Stern argumenterer for, at en persons muligheder for at få et moderne job ligger i forlængelse af vedkommendes kastemæssige position og erhverv. Han beskriver, hvordan landsbyfamilier af større velstand, og med flere af de i et moderne jobmarkeds kontekst værdsatte egenskaber, har en bedre chance for at stige opad økonomisk og socialt end de fattigere familier. Det samme kan i dette tilfælde siges at gøre sig gældende når det kommer til de forskellige gruppers muligheder for uddannelse. Stern eksemplificerer det således:

Because the men in a hypothetical Brahmin family were trained for generations as temple priests, literacy is one of the family's skills and intellectual training is one of its experiences. Let us add to the family's income, the *maf*

(beneficence) it enjoys from the gift of a landholding to support its temple. The sum of all this, for our purposes, is that the family is well situated to choose and pay for a medical career for one of its sons (Stern 2003:67).

Set i dette lys er Tranquebars fiskere forfordelte i forhold til de egenskaber og ressourcer der er ønskværdige på uddannelsesområdet og jobmarkedet. Ingen har den økonomiske baggrund eller en tradition for uddannelse, som visse af de højere kaster har. Et interessant spørgsmål er i den forbindelse om disse ydre forhold angående økonomisk og social stilling også påvirker den indre opfattelse af egne muligheder og potentialer.

Lars Kjærholm (1991) beskriver, hvordan der er en sammenhæng mellem en kastes *ethos* – dens selvforståelse og de egenskaber, der opfattes som indlagte i kastededlemmernes karakteregenskaber – og dens tilbøjelighed til at uddanne sig. Således kan det være i en kastes *ethos* at være egnet eller uegnet til uddannelse og åndeligt arbejde, hvilket determinerer medlemmernes opfattelse af, hvad der er muligt eller passende for dem. Han mener at kunne se en sammenhæng mellem denne *ethos* og kasternes faktiske uddannelsessituation. I denne optik er kastesystemet blevet internaliseret i en sådan grad at det sætter restriktioner for den enkeltes opfattelse af, hvad der er muligt at gennemføre af social opstigning. I praksis er strukturerne dog ikke determinerende.

Fiskerne i Tranquebar har fra før uafhængigheden i lighed med andre samfundsgrupper i Tamil Nadu haft mulighed for skolegang, og flere og flere har med årene også benyttet sig af dette, men ingen – og heller ikke fiskerne selv – har regnet dem selv som ”egnede” til uddannelse. Jeg har ikke som sådan tilstræbt at forfølge Kjærholms tese på fiskerne i Tranquebar. Disse synes ikke umiddelbart at ville affinde sig med forudindtagne opfattelser af, hvad der er hvervs- og uddannelsesmæssigt er muligt eller passende i forhold til deres kaste eller karakteregenskaber. De er meget optagede af at bryde med den rolle og den tilværelse, man har som fisker. Der findes mange andre eksempler på, hvordan lavere kaster ikke nødvendigvis accepterer den ovenfra tilskrevne kasterolle og de karakteregenskaber der pr. definition tilknyttes, og har forsøgt at protestere eller ændre på deres tilskrevne position i samfundet. Fihl har eksempelvis beskrevet, hvordan fiskerkasten i Tranquebar blandt andet gennem at antage kastenavnet *Chettiar*, der har højere statusassociationer end *Meenavar Pattanavar*, som de ellers betegnes af omgivelserne, har forsøgt at blive anerkendt som en højere anset kaste (Fihl 1981:53).

Stern kommer også ind på en sådan *sanskritiserings*-strategi, som en metode til at aspirere til en højere status end andre kaster hidtil har tilskrevet en, med

reference til *M.N Srinivas'* beskrivelse heraf fra 1960 (Stern 2003:69-71). Stern beskriver denne sanskritiseringsproces, hvor man kæmper for at for anerkendt en højere kastebetegnelse end omverdenen anser én for at være, som en lang og besværlig (men ikke desto mindre mulig) vej opad i landsbyens hierarki. Det har gennem tiden været en metode til at opnå højere social status, og er tilsyneladende også en vej som Tranquebars fiskere har forsøgt. Men Stern mener også, at vejen til *samfundets* top i dag ikke går gennem sanskritisering, men finder sted gennem modernisering, uddannelse og de politiske og økonomiske veje.

India's New Men and Women, though customarily accorded no more than the sacred status of touchable peasants, seem to feel no compulsion to sanskritize nowadays. Parliamentary and *panchayati raj* politics and capitalist economic development are their vehicles for upward mobility. (...) The battle for resources is increasingly secularized. (...) Distinctions of economic class among *jatis*, which have always been a feature, however thinly veiled, of local hierarchies, have become an outstanding characteristic and one that accords less well, more ambiguously than it has in the past, with distinctions of sacred status (Stern 2003:71).

Ifølge denne synsvinkel er den nye mulighed for at opstige i det indiske samfund, ved at træde ind i den urbane middelklasse, f.eks. via uddannelse, i stedet for at satse på kastemæssig status ved at fremstå "sanskritiserede", dvs. sige aflægge sig "urene" praksiser og lægge sig efter nogle af højkasternes moralske værdier.

Institutionernes indbyrdes forhold

Der er utvetydigt et stort fokus blandt fiskerne på uddannelse i Tranquebar. Ovenfor er beskrevet, hvilke processer, der er i spil på individ- og familieplan. Også for området som helhed er det af betydning at være en skoleby i en tid, hvor uddannelse er højaktuel. Det er bemærkelsesværdigt at "Tranquebar som skoleby"; en by med en lang uddannelseshistorie og et stort antal af uddannelsesinstitutioner i forhold til befolkningsstørrelse, er blevet et prædikat, der er meget fokus på både i forskningsperspektiv (alene under Nationalmuseets Tranquebar Initiativ er der flere forskningsprojekter med fokus på Tranquebars uddannelsesinstitutioner og -historie), på regeringsplan og blandt lokale og internationale NGO'er. Der er mange interesser på spil når det kommer til at vedligeholde og udvikle disse institutioner og byens profil som en skoleby.

Idet Tranquebars skoler ikke er statsskoler, er de kun delvist regeringsstøttede, og skal således selv rejse midler andetsteds. Den danske private fond,

Bestsellerfonden, som repræsenterer en række tekstilfirmaer, der får mange af deres produkter fremstillet i Sydindien, sponsorerer eksempelvis flere projekter inklusiv en ny skolebygning i området. Det internationale firma Samsung sponsorerer den post-tsunami-grundlagte *Hope Foundation School*, og flere andre organisationer har store firmaer eller fonde som nødvendigt økonomisk grundlag. Der er således kommet mange flere forskelligt rettede økonomiske og politiske interesser på spil efter tsunamien i forhold til Tranquebars uddannelsesinstitutioner.

Således er Tranquebars egne uddannelsesinstitutioner meget opmærksomme på de muligheder der ligger i offentlighedens bevågenhed af ”skolebyen” som begreb. Skolernes ledere og ansatte er opsøgende og bevidste om nye mulige med- og modspillere, nye sponsorer og nye måder at skabe opmærksomhed omkring skolen på. Man er i høj grad bevidst om nytteværdien af, at kunne repræsentere Tranquebar som en skoleby, profileringen af de lokale skoler og påberåbelsen af den betydning, indsatsen på uddannelsesområdet har især efter tsunamien. Det giver flere muligheder for at tiltrække ressourcer og mulige sponsorer til byen, og det er noget man i høj grad ønsker og har brug for. Det mærkes, når man kommer til byen som repræsentant for en dansk kulturinstitution så som Skolemuseet. Vores interesse i forholdene i Tranquebar byder på en mulighed for skolerne i Tranquebar til at skabe opmærksomhed på deres situation.

Der er imidlertid ofte sammenfald mellem de forskellige aktørers interesser, der fører til konflikter mellem instanserne i byen. Således betragter skolerne åbenlyst hinanden som konkurrenter om ressourcer, sponsorer og elever, hvilket skaber stridigheder der i sidste ende udgør forhindringer for forfølgelsen af skolernes mål. F.eks. blev *Hope Foundation School* grundlagt umiddelbart efter tsunamien som en del af et ”tsunami relief” projekt, og de andre skoler betragter denne skole som en underminering af deres ressourcegrundlag, og flere har protesteret mod dens tilstedeværelse og prøvet at tale forældre fra at sende deres børn dertil. Ikke desto mindre har skolen et højt ambitionsniveau og mange visioner, og den har ret høj anseelse blandt befolkningen. Undervisningen foregår på engelsk, der er blandt andet et medierum med computere og filmfremviser, og man har internationale venskabsklasser på Island.

Uddannelsessituationen er på flere måder blevet ændret efter tsunamien – flere af skolerne led stor materiel skade og måtte genopbygges, og det krævede en stor indsats at få de overlevende elever tilbage i skolerne igen umiddelbart efter katastrofen, og nogle vendte aldrig tilbage. Der blev ændret på demogra-

fien og befolkningens ressourcer og interesser. Nu giver flere fiskerfamilier udtryk for, at de har større interesse i at sende deres børn i skole, siden tsunamien rystede fiskernes hele verden og livsgrundlag. Man indså fiskeriets usikkerhed og de mange risici forbundet med erhvervet, som nogle fortæller de er blevet skræmt helt væk fra. Tsunamien har vist nødvendigheden af at kunne langtids-sikre sig økonomisk og mindske den usikkerhed og udsathed, der hører med fiskeriets fluktuationer.

Oplæsning fra tavlen.

En lovende fremtid?

Den konkrete stigning i antallet af børn og unge der fuldfører skolegangen i landsbyen, og de mange ambitioner om at få de uddannelsessøgende ind på en længerevarende uddannelse i de større byer i området, afspejler den øgede interesse for, og voksende ressourcer til, at gennemføre en uddannelse i Tranquebar. Der er tegn på en mentalitetsændring angående mulighederne for begge køn af lavere kaste som fiskernes, og man kan i Tranquebar se en vilje til at forlade hidtidige sociale mønstre angående familiebeskæftigelse og kønnenes arbejdsdeling for at sikre den yngre generation en uddannelse.

Der viser sig også muligheder for at bryde den strukturelle ulighed angående adgang til uddannelse. Der er en række af skoler med høje ambitioner og målsætninger om at skabe et godt og tidssvarende læringsmiljø for børnene, og forbedre deres fremtidsmuligheder, både socialt og økonomisk. Den mentalitetsændring der kan spores er en stor drivkraft for at skabe forandring i fiskersamfundet, og der er en stærk vilje til at overkomme de hidtidige forhindringer på vejen til et højere uddannelsesniveau, hvilket kan spores blandt enkeltpersoner, men hvilket der også støttes op om både på statsligt plan og med de institutionelle tiltag for at hjælpe lokalbefolkningen. Blandt andet sponsorerer visse skoler en videregående uddannelse for lovende elever fra fattige kår, hvilket har muliggjort en uddannelse for nogle, der ellers ingen ville have fået. Tsunamien i 2004 har også bidraget til et skred i udviklingen, idet der er blevet sat fokus på området gennem tilførslen af nødhjælp, og flere internationale firmaer og andre aktører har valgt at støtte området med skolebygning, udviklingsstøtte og selvhjælpsprojekter, foruden dét incitament til at søge et mere stabilt livsgrundlag, som voksede frem i kølvandet på tsunamisens ødelæggelser. Imidlertid møder man dog forhindringer på grund af skolernes begrænsede midler og befolkningens ressourcemæssige problemer som nævnt ovenfor. På trods af udviklingsoptimismen og ambitionerne viser det sig dog også, at uddannelse i sig selv ikke nødvendigvis er en garanti for den sociale opstigning og økonomiske velstand, som er den væsentligste årsag til familiernes ambitioner.

Lærdommens og selvudviklingens egenverdi er sekundær i forhold til den helt konkrete forbedring af levestandard, som uddannelse ses som det mest sikre middel til. Den høje arbejdsløshed blandt akademikere og de manglende jobmuligheder i selve Tranquebar betyder, at den fælles indsats af familien, der er påkrævet for at uddanne den nye generation, ikke altid belønnes som forventet.

Litteratur

Cohn, Bernard S & Singer, Milton (red.) (1968): *Structure and Change in Indian Society*. Aldine Publishing Company, Chicago.

Fihl, Esther (1981): Kystfiskerne i Trankebar. *Jordens Folk*, 16. årgang nr. 4.

Fihl, Esther (1981): *Fiskerne i Tranquebar. En etnografisk feltundersøgelse af de socio-økonomiske eksistensbetingelser*. Feltrapport. Afdeling for etnografi og socialantropologi, Moesgård.

Fihl, Esther: *Moral og penge i fiskersamfundet* (Under udgivelse) 2008.

Kjærholm, Lars (1991): Caste ethos and strategies of social mobility in a transitional society. I: Neelsen, John P. (ed.): *Gender, Caste and Power in South Asia*. Manohar.

Srinivas, M.N (1966) : *Social change in modern India*. University of California Press.

Stern, Robert W (2003/1993): *Changing India -Bourgeois revolution on the Subcontinent*. Cambridge University Press.

Tamilnadu State Governments hjemmeside:

<http://www.tn.gov.in/rti/proactive/bcmbc/handbook-bcmbc.pdf>